

**Әлки муниципаль районының "Түбән Әлки авыл жирлеге" муниципаль берәмлек казнасы милке
турында Нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Граждан кодексы, 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы «Түбән Әлки авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә эшләнган һәм формалаштыруның максатларын, бурычларын, составын һәм чыганаclarын, шулай ук Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Түбән Әлки авыл жирлеге» муниципаль казнасы составына керүче муниципаль милекне исәпкә алу, идарә итү һәм идарә итү тәртибен билгели.

1.2. Нигезләмә Әлки муниципаль районының «Түбән Әлки авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге казнасы милкенә кергән муниципаль милек белән идарә итү, аны формалаштыру, исәпкә алу, идарә итү һәм аның белән эш итү максатларын, бурычларын, тәртибен билгели (алга таба-Тәртип)Россия Федерациясе Финанс министрлығының 2010 елның 1 декабрдәге 157н номерлы «Дәүләт хакимияте органнары (дәүләт органнары), жирле үзидарә органнары, бюджеттан тыш дәүләт фондлары белән идарә итү органнары, дәүләт фәннәр академияләре, дәүләт (муниципаль) учреждениеләре өчен бухгалтерлык исәбенәң бердәм планын һәм аны куллану буенча Инструкцияне раслау турында» боерыгын (алга таба – 157н номерлы Инструкция) гамәлгә ашыру максатларында эшләнә.

1.3. Тәртиптә Әлки муниципаль районының «Түбән Әлки авыл жирлеге» муниципаль казна мөлкәте (алга таба – авыл жирлеге казнасы) составындагы объектлар (финанс булмаган активлар) буенча аналитик исәп алып бару кагыйдәләре, авыл жирлеге казнасы милкен тәшкит итүче объектлар (финанс булмаган активлар) белән операцияләренә бюджет исәбендә чагылдыруның даими чагылышы билгеләнә.

1.4. Авыл жирлеге казнасы мөлкәте составындагы объектлар (финанс булмаган активлар) буенча аналитик исәпкә алу муниципаль унитар предприятиеләргә һәм муниципаль учреждениеләргә хужалык алып бару һәм оператив идарә хокукында беркетелмәгән муниципаль милеккә карата гамәлгә ашырыла, шул исәптән:

а) авыл жирлеге казнасындагы күчәмсез милек (шул исәптән торак фонды объектлары);

в) казна мөлкәте составында житештерү булмаган активлар;

г) казна мөлкәте составында матди запаслар;

д) муниципаль милектә булган юридик затларның устав (жыелма) капиталына акцияләр (өлешләр, кертемнәр) ;

е) гамәлгә куючысы (катнашучысы) авыл жирлеге булган юридик затлар булган юридик затларны индивидуальләштерү чаралары һәм интеллектуаль эшчәнлек нәтижеләренә махсус хокуклардан тыш хокукларга ия булу;

ж) муниципаль хокукый актлар нигезендә исәпкә алу объектларына кертелгән башка мөлкәт, шулай ук авыл жирлегенә муниципаль милкендә булган милек хокуклары.

2. Идарә һәм казна боерыкларының максатлары һәм бурычлары

2.1. Муниципаль казна районын формалаштыру, исәпкә алу, идарә итү һәм аның белән эш итүнең төп максатлары булып тора:

2.1.1. жирле үзидарәнең матди-финанс нигезләрен ныгыту;

2.1.2. муниципаль милектәге мөлкәтнең сакланышын тәэмин итү;

2.1.3. авыл жирлегендә булган һәм социаль-икътисадый үсеш өчен кулланыла торган күчәмсез милекнен торышын арттыру һәм яхшырту;

2.1.4. авыл жирлеген социаль-икътисади үстерү өчен куллану;

2.1.5. Әлки муниципаль районы Түбән Әлки авыл жирлеге халкын тормыш өчен кирәкле товарлар һәм хезмәтләр белән тәэмин итү;

2.1.6. Әлки муниципаль районының Түбән Әлки авыл жирлеге территориясендә инвестицияләр жәлеп итү һәм эшқуарлык активлығын стимуллаштыру;

2.1.7. граждандык-хокукый килешүләр буенча авыл жирлеге йөкләмәләрен тәэмин итү;

2.1.8. жирле бюджет керемнәрен арттыру.

2.2. Мөлкәт белән идарә һәм аның белән эш иткәндә аталган максатларны тормышка ашыру өчен түбәндәге бурычлар хәл ителә:

2.2.1 казна һәм аның хәрәкәтен тәшкит итүче мөлкәтне объектлы исәпкә алу;

2.2.2. милекне саклау һәм арттыру;

2.2.3. муниципаль предприятиеләрнең финанс хәлен тотрыклыландыру, салым салуны оптимальләштерү;

2.2.4. авыл жирлеге милке объектларын торгызу өчен финанс чараларын туплау;

2.2.5. авыл жирлегенең муниципаль составындагы халык ихтыяжларын тәмин итү өчен кирәкле милекне саклап калу,

2.2.6. муниципаль милекне файдалануның иң нәтижәле ысулларын ачыклау һәм куллану;

2.2.7. максатчан билгеләнеше буенча муниципаль милекне саклауга һәм куллануга контроль;

2.2.8. казнаның күчмә һәм күчәмсез мөлкәте составы, аның техник торышы, бәясе турында дәрәжә мәгълүматны үз эченә алган мәгълүматлар базасын формалаштыру.

3. Казнаны формалаштыруның составы һәм чыганакалары булып мөлкәт тора.

3.1. Түбән Әлки авыл жирлеге казнасы составына Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Түбән Әлки авыл жирлеге милкендә булган күчәмсез милек объектлары керә, шулай ук муниципаль унитар предприятиеләргә хужалык алып бару хокукында беркетелмәгән, муниципаль учреждениеләргә һәм казна предприятиеләренә оператив идарә хокукында беркетелгән Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Түбән Әлки авыл жирлеге» составына керүче жирлекләрнең муниципаль күчәмсез милкенә дәүләт милке чикләүгә кадәр, шулай ук муниципаль учреждениеләргә һәм казна предприятиеләренә оператив идарә хокукында бирелгән дәүләт милке чикләнгән, шул исәптән:

- ликвидацияләнгән унитар предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең мөлкәт комплекслары;

- торак һәм торак булмаган биналар;

- торак йортларга кертелгән, әмма торак фонды объектлары булмаган биналар (торак булмаган биналар);

- социаль-мәдәни һәм көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, торак-коммуналь хужалык объектлары;

- биналарның милекчеләренә гомуми милкендәге күчәмсез мөлкәтнең торак булмаган биналарында муниципаль өлеш;

- коммерция оешмаларында яки шәхси эшмәкәрләрдә арендага яки ышанычлы Идарәдә яки шәхси эшмәкәрләрдә булган күчәмсез милек;

- район милкендә булган күчәмле милек;

- жир кишәрлекләре.

Казнаны формалаштыру чыганакаларына мөлкәт булып тора:

3.1.1. жирле бюджет акчалары хисабына яңадан төзелгән яисә сатып алынган;

3.1.2. юридик һәм физик затлар тарафыннан авыл жирлеге милкенә бушлай бирелгән;

3.1.3. муниципаль унитар предприятиеләрнең хужалык алып баруыннан төшереп калдырылган һәм муниципаль учреждениеләрнең оператив идарәсеннән алынган;

3.1.4. бетерелә торган (үзгәртеп корыла торган) муниципаль предприятиеләр һәм муниципаль учреждениеләр;

3.1.5. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән тәртиптә муниципаль хужасыз дип танылган;

3.1.6. муниципаль милеккә башка законлы нигезләр буенча кәргән;

3.1.7. муниципаль милеккә Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында каралган башка нигезләр буенча кәргән.

3.2. Мөлкәт авыл жирлеге казнасына әлеге нигезләмәнең 6 пунктта күрсәтелгән чыганакалар хисабына кертелә, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Түбән Әлки авыл жирлеге башкарма комитеты житекчәсе карары нигезендә гамәлгә ашырыла, ул аны алга таба файдалану, аны карап тотуга һәм эксплуатацияләүгә акча бүлеп бирү күләмен һәм тәртибен билгели.

3.3. Авыл жирлеге казнасының бюджет хисабы.

3.3.1. Авыл жирлеге казнасы составына кертелгән милек авыл жирлеге башкарма комитеты балансына тапшырыла. Авыл жирлеге башкарма комитеты хисап чорында казна объектларының торышы, бәясе үзгәрүен чагылдыручы аерым баланс алып бара. Казна милке авыл жирлеге Башкарма комитетының жыелма балансы активы составында чагыла.

Казна мөлкәтенә бюджет исәбе планы һәм аны куллану буенча инструкция нигезендә, казна объектларына керү, күчәрү һәм китү буенча мәгълүматларны системалаштыру нигезендә башкарыла. Операция объектлар белән бюджет исәбендә мөлкәтнең хәрәкәте турында мәгълүмат кәргән саен, әмма хисап айлык датадан да ким булмаган санда чагылдырыла.

Авыл жирлеге казнасы мөлкәтен исәпкә алу составы, сатып алу ысулы, бәясе, нигезләре һәм вакыты, мөлкәтнең тузуы, бюджет исәбенә алу турындагы закон таләпләренә туры килә торган башка мәгълүматлар, шулай ук

мөлкәтне файдалануга тапшыру буенча карарлар, милек белән эш итүнең башка актлары, шул исәптән мөлкәтне казна составынан төшереп калдыруга китерә торган белешмәләр кертү юлы белән башкарыла.

3.4. Авыл жирлеге казнасы объектларының бәясен бәяләү түбәндәге юл белән башкарыла:

- Дәүләт статистикасы органнарында, массакуләм мәгълүмат чараларында һәм махсус әдәбиятта булган бәяләр дәрәжәсе турында мәгълүматлардан файдалану-финанс булмаган аерым объектларның бәясе турында эксперт бәяләмәләре;

- 01.01.2003 һәм 01.01.2007 елларга бюджет өлкәсенә төп фондларын яңадан бәяләү өчен расланган индексларга булган бәяне индексацияләү.

4. Бюджет исәбендә казна мөлкәте белән операцияләрнең чагылышы.

4.1. Авыл жирлеге казнасын тәшкил итүче мөлкәт объектларын исәпкә алу өчен 0108000000 "Казна мөлкәтенә финанс булмаган активлары" исәбе билгеләнгән

Мөлкәт объектлары белән операцияләрне исәпкә алу өчен, матди төп фондлар, матди булмаган төп фондлар, житештерү булмаган активлар һәм матди запаслар киселешендә түбәндәге счетлар кулланыла:

110851000 «Казнаны тәшкил кәргән күчәмсез милек»;

110852000 «Казнаны тәшкил итүче күчмә мөлкәт»;

110854000 «Казнаны тәшкил итүче матди булмаган активлар»;

110855000 «Казнаны тәшкил итүче житештерү булмаган активлар»;

110856000 «Казнаны тәшкил итүче матди запаслар».

4.1.1. Финанс булмаган активлар объектларының беренчел бәясе дип, өстәмә кыйммәткә салым суммасын исәпкә алып, аларны сатып алуга, эзерләүгә (булдыруга) факттагы кертемнәр суммасы таныла.

Аларны алганда матди запасларның беренчел бәясе, бухгалтерлык исәбен алып бару максатларында төзү аларның факттагы бәясе дип таныла.

Житештерү булмаган активлар объектларының беренче бәясе булып, аларны сатып алуга факттагы кертемнәр таныла, моңа беренче тапкыр бухгалтерлык исәбенә кабул ителгән датага аларның базар бәясе таныла торган икътисади (хужалык) әйләнешкә кертелүче объектлардан тыш.

Бүләк итү шартнамәсе буенча алынган финанс булмаган активлар объектларының беренчел бәясе булып бухгалтерлык исәбенә алу датасына аларның агымдагы базар бәясе, аларны китерүгә, теркәүгә һәм кулланырга яраклы хезмәтләр күрсәтүгә бәйле хезмәтләр бәясен арттыру таныла.

Финанс булмаган активлар объектларының баланс бәясе барлык үзгәрешләрне исәпкә алып (төзелеш, үзгәртеп кору, модернизацияләү, өлешчә бетерү, шулай ук финанс булмаган активлар объектларын яңадан бәяләү очракларында), аларның беренчел бәясе булып тора.

4.1.2. Башка гавами-хокукый белем бирү казнасыннан түләүсез кәргәндә, район бюджеты акчалары хисабына объектлар сатып алганда финанс булмаган активлар объектлары «Казна мөлкәтенә финанс булмаган активлары» 010800000 счетында кыйммәти чагылышта чагылдырыла.

4.1.3. Казна милкә объектларының инвентарь һәм аналитик исәбе төп чаралар, матди булмаган активлар, житештерү активлары һәм матди запасларның Бердәм счетлар планы һәм аны куллану инструкциясе белән билгеләнгән бухгалтерлык исәбе тәртибе нигезендә алып барыла.

4.1.4. Казна мөлкәте составында күчәмсез милек, Күчәмсез милек объектларын бюджет исәбенә алу берәмлеге булып инвентарь объект тора. 3000 сумга кадәр булган һәр муниципаль милек объектына, аның эксплуатацияләнүенә, запаста яки консервацияләнүенә карамастан, уникаль инвентарь номер бирелә.

4.1.5. Инвентарь номер 10 билгедән тора. Финанс булмаган активлар объектына бирелгән инвентарь номер аның казна составында булган чорда саклана. Бюджеттан исәптән төшерелгән мөлкәт объектларының инвентарь номерлары яңа кабул ителгән бюджет исәбенә бирелми.

3000 сумга кадәр бәядә файдалануга тапшырылган күчәмле мөлкәт объектларының беренчел бәясе, алдан исәптәге 21 "Эксплуатациядә бәясе 3000 сумга кадәр булган төп акчалар" объектларны бер үк вакытта чагылдырып, баланс исәбеннән төшереп калдырыла.

Өлеге активларны бетерү, куллану өчен яраксыз һәм торгызу мөмкин булмаганда башкарыла.

4.1.6. авыл жирлеге казнасы объектларын аналитик исәпкә алу инвентарь карточкаларда алып барыла (форма 0504031)

Мөлкәтне (финанс булмаган активларны) алу буенча операцияләрне исәпкә алу хужалык операциясенә эчтәлеге нигезендә алып барыла: финанс булмаган активларны тартып алу һәм күчерү операцияләре журналында, башка операцияләр буенча журналда.

Мөлкәтне (финанс булмаган активларны) алу, күчерү буенча операцияләрне исәпкә алу финанс булмаган активларны табу һәм күчерү буенча операцияләр журналында алып барыла.

4.1.7. Казнаның исәпләнгән амортизациясе белән операцияләрне исәпкә алу өчен түбәндәге счетлар кулланыла:
110451000 «Казна мөлкәте составында күчмә милекне амортизацияләү»;
110458000 «Казна мөлкәте составында күчмә милекне амортизацияләү»;
110454000 «Казна мөлкәте составында матди булмаган активларны амортизацияләү».

Оператив идарә итү (хужалык алып бару) хокукын туктату нигезендә авыл жирлеге казнасы составына кертелгән финанс булмаган активлар объектлары буенча амортизация соңгы хокук иясенә исәпкә алынган (исәпләп чыгарылган) суммалар күләмендә чагылдырыла;

Финанс булмаган активлар объектларына аларны муниципаль казна составына керту датасыннан амортизацияләми.

Объектны авыл жирлеге казнасы мөлкәте составында булган чорда амортизация суммасын исәпләү һәм бер тапкыр исәпләү объектны оператив идарә итү хокукын беркетү нигезе буенча исәпкә алганда учреждение (хокук иясе) тарафыннан гамәлгә ашырыла. Шулай ук вакытта күрсәтелгән исәп-хисап һәм амортизация суммасын бер тапкыр исәпләү аның башлангыч (баланс, калдык) хакы, объектның муниципаль казна реестрында күрсәтелгән башка бәясә һәм казна мөлкәте составында булу вакыты турындагы белешмәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

Казна милкен амортизацияләү операцияләре финанс булмаган объектларны табу һәм күчерү буенча ай саен журналда чагылдырыла.

4.1.8. Авыл жирлеге казнасы Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнары, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Түбән Әлки авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләргә исәпкә алып кулланыла.

4.1.9. Авыл жирлеге казнасы объектлары хосусыйлаштырылырга, килешү буенча арендага, ышанычлы идарәгә яки түләүсез файдалануга, залогка, саклауга тапшырылырга, Хужалык жәмгыятьләренә устав капиталына өлеш буларак кертелергә, муниципаль унитар предприятиеләргә хужалык карамагына, муниципаль учреждениеләргә оператив идарәгә тапшырылырга, шулай ук Россия Федерациясенә Закон һәм норматив хокукый актлары нигезендә һәм Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Түбән Әлки авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә норматив хокукый актлары белән яраштырылып, башка гражданлык-хокукый килешүләр предметы булырга мөмкин.

4.1.10. Авыл жирлеге казнасы объектның кулландан кәргән аренда түләве һәм башка керемнәр Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Түбән Әлки авыл жирлеге башкарма комитеты бюджетына күчәрелергә тиеш.

5. Авыл жирлеге казнасының сакланышын һәм максатчан кулланылышын контрольдә тоту.

5.1. Казна милкә килешү буенча йөкләмә белән йөкләнмәгән чорда, мондый милекне карап тоту һәм саклау бурычын жирле бюджет хисабына авыл жирлеге башкарма комитеты башкара.

5.1.1. Казна милкен исәпкә алу белешмәләренә дөреслеген тәэмин итү өчен казна мөлкәтен инвентаризацияләү башкарыла, аның барышында муниципаль милек объектларының булуы, аларның торышы тикшерелә һәм документлар белән раслана. Финанс булмаган активлар объектлары буенча инвентарлаштыру тасвирламасы кулланыла (форма 0504087). Инвентаризациянең ешлыгы һәм тулылыгы авыл жирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе белән билгеләнә.

5.1.2. Авыл жирлеге милкә инвентаризация үткәру мәжбүри:

еллык бухгалтерлык отчетын төзү алдыннан мөлкәтне арендага тапшырганда, сатканда;

муниципаль казнаның мөлкәт реестрын алып бару өчен җаваплы затларны алыштырганда;

муниципаль милкәт булган мөлкәтне урлау, законсыз куллану яки бозу фактларын ачыклаганда;

табигый бәла-каза, янгын яисә башка гадәттән тыш хәлләр булган очракта; Россия Федерациясе законнарында каралган башка очракларда.

6. Бюджет хисапчылыгын төзү тәртибе.

6.1. Авыл жирлеге казнасы мөлкәте составындагы объектлар белән бухгалтерлык операцияләре Россия Федерациясе Финанс министрлыгының 28.12.2010 ел, №191н боерыгы белән расланган Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары үтәләше турында еллык, кварталлык һәм айлык хисап төзү һәм тапшыру тәртибе турында Инструкциядә билгеләнгән күләмдә һәм вакыт эчендә бюджет хисапчылыгында чагыла.

7. Милекнең авыл жирлеге составынан алынуы.

7.1. Авыл жирлеге казнасынан алыну түбәндәге нәтижәдә башкарыла:

- муниципаль унитар предприятиеләргә һәм Әлки муниципаль районының муниципаль учреждениеләренә хужалык алып бару һәм оператив идарә итү хокукында аларны беркетү;
- объектларны федераль милеккә, Татарстан Республикасы милкенә, башка муниципаль берәмлек милкенә тапшыру;
- гражданлык-хокукий килешүләр кысаларында читләшүләр (хосусыйлаштыру, сату, бүлэк итү, мена);
- суд карарларын үтәү;
- объектның һалак булуы яки юк ителүе;
- объектка хокук югалту.

7.1.1 Әлеге Нигезләмәнең 7.1 пунктында күрсәтелгән очрактарда авыл жирлеге казнасыннан чыккан объектларны төшереп калдыру Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Түбән Әлки авыл жирлеге Советы карары нигезендә гамәлгә ашырыла.

7.2 Әлки муниципаль районының «Түбән Әлки авыл жирлеге» муниципаль казна мөлкәте составыннан төшереп калдыру, Әлки муниципаль районының «Түбән Әлки авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге балансына тапшыру, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Түбән Әлки авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе күрсәтмәсе нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Йомгаклау нигезләмәләре

8.1. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Түбән Әлки авыл жирлеге башкарма комитеты яки вәкаләтле орган дөгъва белән судка мөрәжәгать итәргә хокуклы:

- объектларга муниципаль милек хокукын тану һәм аларны законсыз биләүдән таләп итү;
- авыл жирлеге казнасы объектлары белән алыш-бирешләрнең дәрәс булмавын тану;
- авыл жирлеге казнасы объектларын аренда түләве һәм аренда килешүләрен өзү буенча бурычларны түләтү;
- авыл жирлеге казнасына физик һәм юридик затларның хокуксыз гамәлләре аркасында килгән зыянны һәм башка зыяннарны каплау.
- әлеге Нигезләмәнең барлык үзгәрешләре һәм аңа өстәмәләр Әлки муниципаль районы Түбән Әлки авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә һәм рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.